

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות

מ.מ.

עין משפט נר מצוה

כג א מיי פ"א מהל'
נדרים הל' ככ ט"ז ע"ב
י"ד ס' רלד סע"י ז':

תוספות ר"ד

מתני' האב אינו חייב
במונות בתו זה מדרש
דרש רב"ע פ"י ביום
שמינה נשיא בכרם
שביבה פ"י בתוך הישיבה
וע"ש שהיו יושבים שורות
שורות נקראין כרם: הבנים
יירשו והבנות יזונו מה
הבנים אינן יורשים אלא
לאחר מיתת אביהן אף
הבנות אינן יזונות אלא
לאחר מיתת אביהן. פי'
א"ע"ג דבתנאי כתובה כתוב
סתם בנין נקבין יהיוון
ליכי מנאי יהוון יתבין
בבית ומיזוני מנכסי
עד דיתנבן לגוברין פי'
ומשמע אפילו בחייו.
א"פ"ה לא הוי האי תנאה
אלא לאחר מיתה וילין
לה ר"א מתני' אביהן
דמה תנאי דבנים אינו
יורא לאחר מיתה דהא
לא הוי אלא לאחר מיתה
אבל בחייו לא מחייב ואין
אשתו יכולה לכופו לזון

א) ימות פ"ו. ב) פנהרין
ס"ו: א) ב"ב קלא':
ד) [תוספתא פ"ד ע"ט]
ה) ב"ב קמ"א. ו) [ע"ט]
ז) דעסקי בתורה למא
כתוספתא וי"ב הרש"ד
ב"ב: ז) ב"ב קמ"א דעסקי
באורייתא ולא למזלו פירוש
הוא וזו מן הכרייתא.
ח) [לעיל מח': א] ודברים
כ"ב, ח) [במדבר ל', ט] [דף
מח': א] ודברים כח.
ט) [ב"ב קלא': א].

תורה אור השלם
1. ונדר אלקמה וגרושה
כפ אשר אסרה על
נפשה יקום עליה:
במדבר ל'
מוסף רש"י

והלא מוצאת מכלל
אב ר"י. ומי יפר לה
(יבמות פ"ג.) בית אביה
של זו. הואיל ולא יתא
לגמרי ויכול האב להפר,
או בית בעלה של זו.
וכי היא כשאל אלמה
ואין האב מפר, לכן יא
מקרא הוא לומר לן כיון
שקלה פי' (שם). הבא
על נערה המאורסה
אינו חייב. סקילה, עד
שהיא נערה. אבל קטנה
שקדשה אביה האב עליה
בקטנותה אינו חייב. ופוגמת דמנאי היא אינה
למ"ד בתקן ואינה אלא
פטור לגמרי. (פנהרין
פ"ו.) בתולה, ולא צויה,
מאורסה, ולא נשואה,
ואפילו נכנסה לחופה
ואפילו נבעלה דקרייה ביה
נשואה, מיהו לא קרינה ביה
מאורסה (שם). למעוטי
מפר האב לשלוהי
הבעל. וימתה דרך
(שם). אף הבנות אינן
ניזונות אלא לאחר
מיתת אביהן. ובחין
אין סופין אמו לזון
את בניו, אלא כפיין
ליה אסמא ב"י (רשב"ם)
ר"ב קלא': ועי' לקט
(שם). מצוה לזון את
הבנות. משום ומשקל לא
תמעלם, ומיהו חובה הוא
ליתא, כדתנן אינו חייב
במונות בתו ואין מחייבין
אותו לזון בניו ונעוטי
כדאמרין (לקמן) דאמרין
ליה יאריז ליה ואני
מתא שדלא (רשב"ם ב"ב
קמ"א). דעסקי בתורה.
ולא למזלו, פירוש הוא
ואינו מן הכרייתא (שם).

הכי גרסינן ואימא היכא דהדרא לני נשא סהדר למילתא קמייתא.
מי הויה כמי שלא נמסרה. צעיר בעלמא היא ואינה קושיא כל כך אלא
דקמיני מתני' הרי היא ברשות הבעל ומשמע ואפי' חזרה מן הדרך
לזית אביה כבר יאלה מרשות האב וכיון דלא נפקא לני' מסירת שלוחין
אלא מקרא צייתא דצית אביהו) אימא
היכא דהדרא לני אביה קרינן ציה
ואם זינתה תהא נסקילה: **וכר פסקה**
תנא דבי רבי ישמעאל. דלא הדרא
למילתא קמייתא למיהוי כמי שלא
נמסרה: **מה תלמוד לומר**. למה
הוורן לכתוב יקום עליה וכי מי יפר
לה והלא לא נאמרו מפיריה אלא
אביה צתמו צוה שלא יקום וצעלה
משניסת וזו שנתארמלה משניסת
מואלת מכלל אב ומכלל בעל: **אלא**
הרי שמסר בו. כלומר לא צו
הכתוב לאלמנה ולגרושה מן השואין
דהא כמי צוה) אס צית אישה נדרה
אישה יפירונו והרי אין אישה קייס
אלא לאלמנה ע"י מסירת שלוחין שעד
עכשיו הוא פירשו לן הכתובים אלא
משפט נודרת צית אביה ומשפט
נודרת צית אישה וזו שנדרה דרך
משמסרה לשלוחין אין אני יודע
האך אני קורא צו אס צית אביה אס
צית אישה לפיכך צו כתוב זה ולמדך
אלה ולא נתרוקנה רשות לא
ציתתמו של בעל שצו אינו יכול להפר
אלמא לא הדרא למילתא קמייתא
דאילו נתארמלה מן האירוסין עד שלא
נמסרה לשלוחין תנן במסכת נדרים
(דף ע.) מת העבל נתרוקנה רשות
לאז ולפינן לה מקראי: **אף אין נמי**
תינא. צמתניתין כי היא דקרייה ביה
דתינא לעיל(ט) הרי זו צתק: **מאורסה**
ולא נשואה. נכנסה לחופה וע"פ
שלא נבעלה דאי נבעלה הא תנא ליה
צמולה: **נכנסה לרשות הבעל בעלמא**.
תנן ולא תנן צו נכנסה לחופה:
בתני' האב אינו חייב במונות
בתו. בחייו. ובגמ' מפרש אמאי נקט
צית שמויה נשיא(ט): **צדק צינא**.
על שס שהיו יושבין שורות שורות
ככרס: **הבנים יירשו והבנות יזונו**.
שתי תקנות תקנו צ"ד בתנאי כמזכה
הבנים יירשו כתובת בנין דכרין דתנן
צמתניתין (לקמן דף צ: ב:) בנין דכרין
דהויין ליכי מינאי אינו ירתון כסף
כתובתן יתר על חולקתון דעס
לחוקון והיינו הבנים יירשו כתובת
בנין דכרין. ולקמן צמעתין מפרשינן
לה מאי היא: **והבנות יזונו**. צנן
נוקבין די יהויין ליכי מינאי אינו
יהויין יתבן צבתי ומיזוני מנכסי
עד דתיבגרון או עד דתלקחון
לגוברין: **מה הבנים אין יורשין**.
כתובת תמן אלא לאחר מיתת אביהן

ואימא הני מינאי היכא דלא הדרא לני נשא. נראה לר"י דהכי
פריך מנ"ל דלייתר צית אביה למעוטי מסר האב לשלוחי
הבעל דלמא מרזייהו צריכי לנכנסה לחופה ולא נבעלה דאי לא כתב
אלא חד ה"א ה"מ היכא דלא הדרא לני נשא אכל הדרא לני נשא
אימא דתהדר אס למלתא קמייתא להכי
אליטריך קרא אתרינא ואכתי מסר
מנלן ואע"ג דהיכא דנבעלה קיס לן
דלא הדרא היינו משום דאשמי גופא
אכל לא נבעלה דאכתי צמולה היא
אימא דתהדר אמר רבא כר פסקה
תנא דבי רבי ישמעאל ואשמועינן
דלא הדרא והיינו לכל הפחות
כשנכנסה לחופה ולא נבעלה וגלי
קרא צדריס וה"ה צכל מקום אס
כן אייתר חד מהיך קראי למסר
האב לשלוחי הבעל למפטרה מסקילה
הואיל ואשכחנא דלא הדרא מדתנא
דבי ר' ישמעאל סברא הוא דלא
הדרא צכל היך דאמעטי מסקילה
כגון מסר ולהכי נקט צמלתיה דתנא
דבי רבי ישמעאל מסר ומיהו קשה
לפי' זה דהיכי ילפינן מנדרים דלא
הדרא למילתא קמייתא נהי דגבי
נדרים לא הדרא היינו משום דגלי
לן קרא דכיון דילאה מרשות האב
שעה אחת שזו אין לו כח צו מ"מ
לענין סקילה היכי שייך לומר דלא
הדרא דאף ע"פ שנכנסה לחופה כיון
שלא נבעלה ונתאלמנה או נתגרשה
וחזרה ונתארמלה למה לא תהיה
צסקילה כיון שהיא נערה צמולה
מאורסה ואע"ג דילאה מרשות
האב מ"מ תהא כמו יתומה שאין
לה אב דהויא צסקילה כדאשכחנא
בגיורת דמתני' ויש לומר דהא
פשיטא ליה דנשואה שאינה צעולה
חשונה בעולה ואין חילוק כלל
דנשואין משווי לה בעולה לכל דבר
וכי היכי צעולה פשיטא דלא הדרא
למילתא קמייתא לכל דבר ה"ה שאינה
צעולה ולא אצטריך דרשה דתנא
דבי רבי ישמעאל אלא לאשמועינן
דלא נימא כיון דלא נבעלה ונתאלמנה
או נתגרשה צעלו להו עס נשואין
מינה והוי כלא נשאת מעולם וכיון
דגלי לן קרא דהפרת נדרים דע"י
אלמנות וגרושין לא נתצטלו הנשואין
כאילו לא הוו ה"ה לענין סקילה
וכיון דלא נתצטלו פשיטא דלא
הדרא למילתא קמייתא דחשונה ממש
צעולה ומה שפ"ה דל"ג ה"מ דלא
קושיא היא ופירש נמי דאמתניתין
קא צעי קשה דאי אמתני' קא צעי
למה המתין כל כך וצחנס מוחק הני
מילי דיש נמי לפרשו צלשון צעיא
כמו ואימא:

היאך אני קורא בה. מתוך פירוש
הקונטרס משמע דאליטריך
ליה למגמר אס היא צרשתה האב אס
לאו כשהיא צדק וקשה לר"י דהא מלונות צית אביה נפקא וגמרינן
נדרים מהתם ונראה דלענין חזרה כשנתארמלה או נתגרשה
אליטריך למילך מהכא: **ונדרא** א"מנה וגרושה מה ת"מוד לומר.
תימה דאליטריך לכדדרשינן צפרק צתרא דנדרים (דף פח:):
קל וחומר לבנים דעסקי באורייתא. ולקמן צפרק צתרא (דף קח:
ט) גבי אדמונן דפרין דעסקי צאורייתא ירית דלא עסיק
צאורייתא לא ירית לענין ירושה דאורייתא ודאי איכא למיפרך
דאין לנו לגזור לו מה שזכתה לו תורה אכל הכא קאמר דלא
מממרינן צאמו שעוסק צמורה ומפרסין ליה כדי שיעסקו צמורה:
כשהס

דהא אינון ירמון תנן והכי מפרש לה ציס נחולין(ט) דהאי הבנים יירשו
אכתובת בנין דכרין קאי: **גב' חובה** לזון הבנות. תנאי כמזכה
הוא: **אין נוזנין**. אפילו מזכה אין כאן: **האמר בניס נמי מזכה**.
ולא חובה: **אפילו מזכה ליכא**. לא צבנים ולא צבנות: **איבעים**
אימא רבי מאיר והכי קאמר בו. כלומר בתו דנקט לאו למידק
הא צנו חייב אלא משום דרבי מאיר עדיף ליה צנו אי נקט אינו
חייב צמונות צנו הוא אמיינא צנו הוא דחובה ליכא מזכה איכא
אכל בתו אפילו מזכה ליכא להכי תנא אינו חייב צבמו
למימרה דמזכה מיהא איכא ליכא ויה"ה לצנו דחובה מיהא ליכא:
דאפי'